

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 38:

Forespørgsel til erhvervsministeren [om at bevare Danmarks status som søfartsnation med danske søfolk om bord i skibene].

Af Tommy Dinesen (SF) m.fl.
(Forespørgslen anmeldt 24/2 95).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 39:

Forespørgsel til skatteministeren, trafikministeren og miljø- og energiministeren [om at skabe en sammenhængende og velovervejet trafikpolitik i Danmark og i det øvrige Europa].

Af Margrete Auken (SF) m.fl.
(Forespørgslen anmeldt 24/2 95).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 62:

Forslag til folketingsbeslutning om en lov om udbygning af Det Kgl. Teater.

Af Margrete Auken (SF) m.fl.
(Fremsat 9/2 95).

Forhandling**Kulturministeren (Jytte Hilden):**

Debatter om kulturpolitiske investeringer er vigtige, og de bringer jo altid nyt fra de kulturpolitiske fronter.

I Folketingets spørgetid den 11. januar 1995 besvarede jeg et spørgsmål fra en af forslagsstillerne om, hvorvidt jeg havde planer om at inddrage offentligheden, herunder Folketinget, i udbygningsplanerne for Det Kgl. Teater.

Jeg redegjorde ved den lejlighed for, hvor grundigt spørgsmålene omkring en løsning af vor nationalscenes bygningsmæssige problemer allerede har været endevendt i pressen, i offentligheden og indimellem ved rapporter her i Tinget.

Jeg skal ikke her gentage alt, hvad jeg sagde ved den lejlighed, men koncentrere mig om forslagsstillerens ønske om, at regeringen fremsætter et lovforslag om udbygning af Det Kgl. Teater.

Jeg synes naturligvis, at det kun er godt, at vi her i Folketinget får en debat om det spørgsmål, og jeg skal redegøre for, hvorfor jeg næppe synes, at det er en god idé med en anlægslov.

Den procedure, vi vælger i forbindelse med Det Kgl. Teater, er præcis den samme, som alle har været bekendt med omkring udbygningen af Det Kgl. Bibliotek og Statens Museum for Kunst. Finansudvalget vil få forelagt aktstykker om tilladelse til at anvende de på finansloven optagne bevillinger. Der vil også, som det er almindelig praksis her i Tinget, blive forelagt orienteringsaktstykker for Finansudvalget om udviklingen i sagen.

I det første aktstykke vil der blive søgt om tilslutning til at afholde en international konkurrence om et nyt skuespilhus og til at foretage de fornødne forberedelser af byggesagen. Der vil også blive givet en redegørelse for byggesagens baggrund og nærmere indhold.

Der er derimod også et andet argument imod en egentlig lov, som for mig at se er både det vigtigste og det vægtigste, hvis det, vi diskuterer, og det, vi ønsker, er demokratiske debatter og en bred folkelig indsigt.

Hvis Folketinget først ved en særlig lov har vedtaget udbygningen af Det Kgl. Teater, vil den diskussion om lokalplanen, som skal finde sted, være totalt amputeret. Folketinget har jo talt og har allerede besluttet sig! Det er, hvad vi ser med debatten om metroen og Ørestaden, og det ville jo være ærgerligt.

Endelig har hele situationen omkring Det Kgl. Teater og specielt Stærekassen været genstand for en meget indgående offentlig debat. Et væld af modstående synspunkter og forslag har været fremme i aviser, i dagspressen, i den elektroniske del af medieverdenen og blandt teaterfolk. Jeg tror, man kan sige, at der snart sagt ikke er den sten, som ikke har været vendt i denne sag. Intet er alene foregået i kulisserne.

Ud af denne debat er der fremstået nogle centrale problemstillinger, som regeringen har anset det for rimeligt at tage udgangspunkt i.

For det første har man efter meget grundige undersøgelser måttet konstatere, at Stærekassen ikke – selv i ombygget stand – vil kunne opfylde de krav, som med rimelighed må stilles til en tidssvarende national skuespilscene.

For det andet har der været et meget stærkt, offentligt udtryk ønske – der er sågar oprettet en forening – om at bevare og frede Stærekassen, fordi den i billed- og bygningskunstnerisk forstand betragtes som noget ganske særligt. Og det kan man jo ikke være uenig i.

Og endelig er det et stærkt kulturpolitisk mål at bevare de tre kunstarter sammen omkring Kongens Nytorv.

Disse tre forhold var baggrunden for, at Akademirådet, statens æstetiske rådgiver, i sin rapport i efteråret 1994 i enighed med fredningsmyndighederne, Det Kgl. Teater og en internationalt anerkendt teaterteknisk konsulent pegede på, at en placering af en ny national skuespilscene i Hirschsprungkarreen ville være den mest fordelagtige løsning.

De brede politiske forhandlinger om finansloven for 1995 og en ny 4-års-aftale for Det Kgl. Teater viste før jul, at der var opbakning hos et stort flertal af Folketingets partier til, at Det Kgl. Teater fortsat skal rumme en national skuespilscene og til Akademirådets forslag om placering af en ny skuespilscene.

På regeringens vegne må jeg derfor afvise det foreliggende forslag om en lov om udbygning af Det Kgl. Teater, men jeg er naturligvis parat til i forbindelse med udvalgsbehandlingen at besvare alle spørgsmål, der måtte være i sagen. Også jeg synes, det er uhyre vigtigt, at vi her i Tinget får debatteret tingene godt og grundigt igennem. Samfundets kulturpolitiske diskussion skal naturligvis også gælde, når det drejer sig om store kulturpolitiske investeringer.

Formanden:

Jeg er blevet bedt om at sige, at når de elektroniske tavler ikke virker, er det ikke, fordi vi har glemt at sætte dem på, men det er på grund af en elektronisk fejl i systemet. Den ventes ikke at blive rettet færdig i dagens løb.

Hanne Andersen (S):

Forslagsstillerne ønsker med dette forslag en bred debat om udbygning af Det Kgl. Teater. Udbygning af Det Kgl. Teater og skuespilscenen har været debatteret mange gange – de sidste 20 år 14 gange på den ene eller den anden måde her i salen. Problemerne er ikke nye. Der har været blæst om teatret, siden det blev indviet.

Den seneste store debat om skuespilscenen fandt sted i april 1991. Der var dengang enighed om, at det var vigtigt at skabe en holdbar løsning på nationalscenens problemer, så Det Kgl. Teater kunne leve op til at være hele landets teater, også når det handler om skuespillet.

Moderne skuespil stiller krav til sceneopbygning, fleksibel sceneteknik, tilfredsstillende arbejds- og klimaforhold og selvfølgelig tilfredsstillende publikumsforhold. Skuespilscenen lever ikke op til de krav i dag; tværtimod har de mange års debat og usikkerhed resulteret i stor nedslidning.

Opførelsen af Ny Scene i 1930'erne øgede på sin vis teatrets vanskeligheder. Man fik godt nok en scene, men ingen magasiner eller prøvesale og endda en scene med meget trang plads på og bag scenen. Alle dekorationer skal bæres ad en smal, lavloftet sliske til Ny Scene.

Forespørgslen i 1991 endte med, at der blev sat en undersøgelse i gang for at belyse mulighederne for at opføre et skuespilhus på Stærekassegrunden og de tilstødende arealer. Undersøgelsen blev sat i gang i januar 1992, og i juni 1993 forelå resultatet. Akademirådet blev også hørt. I september 1994 forelå deres rapport, der viser, at Stærekassen ikke opfylder de krav, der i dag stilles til en national skuespilscene, hverken teaterteknisk, eller når det gælder publikumsfaciliteter. Akademirådet er enig med fredningsmyndighederne, Det Kgl. Teater og teaterteknisk ekspertise om, at en ny national skuespilscene i Hirschsprungkarreen er den mest fordelagtige løsning.

Når vi ser på den procedure, der har været anvendt for Plan 2000-projekterne, den plan, der skal sikre de nødvendige nyinvesteringer på en række af vore store statslige kulturinstitutioner – det er Statens Museum for Kunst, Det Kgl.

Bibliotek, udbygningen af havnefronten, uddannelsescentret på Holmen – er der intet usædvanligt i den procedure, der blev valgt her ved vedtagelsen af finansloven for 1995.

Hvis dette forslag bliver vedtaget, betyder det mærkværdigvis, at forslagsstillerne ikke vil opnå det, de netop ønsker. I et lovforslag vil man være nødt til at lægge stramme og detaljerede regler for den arkitektoniske udformning, en arkitektonisk opgave, der er en både bygningsteknisk og bygningskunstnerisk meget krævende opgave, hvilket igen betyder, at et senere lokalplanforslag får en helt anden karakter; og de lokale beboeres indflydelse bliver uden mening, når der først er vedtaget en lov.

Når nogle af de hidtidige Plan 2000-byggeprojekter er blevet lidt forsinkede, skyldes det netop de mange synspunkter, der har været fremme i den offentlige debat, og det er jo godt nok.

Socialdemokratiet er ikke i tvivl om, at vi skal have et kongeligt skuespilhus, og at den procedure, der har været anvendt i forbindelse med de store kulturprojekter i Plan 2000, også kan anvendes i forbindelse med Det Kgl. Teaters skuespilscene, så derfor afviser vi beslutningsforslaget.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Det Kgl. Teater har igennem mange år haft behov for at få en ny skuespilscene. Der har været debatteret mange løsningsforslag, og nu foreligger der så den model, som et flertal i Folketinget vil tilsikre de nødvendige midler, så opgaven kan blive løst i dette årtusind.

Dette flertal er kommet til veje gennem en finanslovaftale. Det kan da godt være, at man på et tidspunkt kunne lave en lov om det – det har vi jo set tidligere – men der er forskellige ulemper, som også kulturministeren har beskrevet det, ved på dette tidspunkt at fremsætte et lovforslag. Jeg skal vende tilbage til det, men kan nu bare sige, at vi er helt enige i det, ministeren har anført.

Det centrale for os er, at der nu er et politisk flertal, der har markeret en vilje til at løse denne store opgave. Vi er i Venstre glade for, at der har vist sig et så markant flertal, der står sammen om at løse denne opgave, som jo er national.

Det Kgl. Teater ved vi jo godt har både modstandere og tilhængere i den danske befolkning. Nogle finder, at teatret er en væsentlig institution i det danske kulturliv, andre foretrækker mere ydmyge spillesteder, og atter andre mener slet ikke, at der skal offentlige midler i kunst.

For Venstre er der ikke nogen tvivl om, at det her er af stor betydning. Det er af stor betydning, at vi får skabt rimelige og nutidige rammer om det nationale skuespilhus, og at vi får en garanti for høj kvalitet.

Vi er i Venstre meget tilfredse med at se, hvordan den nye ledelsesform med selvstændig bestyrelse har betydet fornyelse, forbedring og kvalitetsløft for teatret. For os er det vigtigt, at Det Kgl. Teater også i højere grad gøres til hele landets teater. Det sker nu ved flere turnéforestillinger, tv-transmissioner osv. Det gælder for den danske nationalscene, at der er denne sammenbinding mellem de fire kunstarter, som vi hylder.

Så vil jeg godt irrettesætte forslagsstillerne – også så det kan forstås. Det er jo ikke sandt, og det er jo ikke fair, når det i forslaget bemærkninger hævdes, at demokratiet med den finanslovaftale, der er truffet, er sat ud af kraft i denne sag. Det er jo usandt, når det hævdes, at landets borgere er afskåret fra at henvende sig i deputation i udvalget. Det står der faktisk i forslaget bemærkninger.

Hvad er det for regler, forslagsstillerne henviser til? Det må skyldes fuldstændig mangel på kendskab til Folketingets forretningsorden og manglende kendskab til, hvad der er sket i de forløbne år i Folketingets Kulturudvalg.

Landets borgere har naturligvis fortsat mulighed for at komme i deputation i Folketingets Kulturudvalg, og jeg er virkelig forarget over, at man kan få sig selv til at give den slags urigtige oplysninger i et beslutningsforslag.

I øvrigt har sagen været endevendt igen og igen, og den vil fortsat blive endevendt. Vi kan naturligvis i Kulturudvalget stille alle de spørgsmål og samrådsspørgsmål til ministeren, vi overhovedet måtte have lyst til, ligesom i hvert fald Venstres medlemmer af Finansudvalget vil drage omsorg for, at denne sag løses på bedste måde.

Jeg tror faktisk ikke, at forslagsstillerne har opfattet, at der er sket noget i de år, hvor SF's ordfører ikke har været medlem af Folketinget. Ordføreren har jo også travlt med at snakke med alle mulige andre, og så er det jo svært at vide, hvad der foregår, og hvad andre ordførere siger.

Man må også tro, at forslagsstillerne slet ikke læser aviser, for det tør nok siges, at Det Kgl. Teater igen og igen, både før og efter at Johanne Luise Heiberg fejrede triumfer på nationalscenen, har været genstand for offentlig drøftelse.

Men måske har forslagsstillerne kun foragt til overs for den folkelige debat, når man synes, det er så afgørende, at der skal fremsættes et lovforslag i Folketinget. For sandheden er jo, at hvis man forlanger, at der fremsættes og vedtages et lovforslag her i Folketinget nu, så risikerer man netop, at man sætter den lokale beslutningsproces ud af kraft. Jeg troede egentlig, at netop SF havde lært noget af sagen om Ørestaden.

Mon det forstås nu, at Venstre ikke kan støtte beslutningsforslaget?

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Det er jo interessant at høre de argumenter, Venstre fører frem. Jeg tror ikke, at det er mere end 3 dage siden, at Venstre og De Konservative fyldte hele pressen med de samme argumenter, som fru Margrete Auken lægger til grund for forslaget her, nemlig ved at sige, at de grønne afgifter skulle forhandles i salen; det skulle der være demokrati og åbenhed om, så man kunne høre, hvad folk mente.

Jeg synes, at det ligner en tanke, og at man bruger det taktisk. Her ved vi alle sammen, at Venstre og De Konservative har indgået et finanslovforlig med regeringen, og derfor vil man ikke have diskussion om Det Kgl. Teater.

Så kommer der en situation, hvor Venstre og De Konservative er i klemme – det drejer sig om de grønne afgifter – og så kommer alle demokratiargumenterne på bordet: Det skal behandles i salen! Det lyder betænkeligt.

Jeg mener heller ikke, at argumentet om, at der har været en stor offentlighed omkring Det Kgl. Teater, holder, hvis man sammenligner med de grønne afgifter. Er der noget, der har været offentlighed omkring, har det været de grønne afgifter. De har været i hovedoverskrifterne i de sidste 3-4 måneder i samtlige blade og især i fagbladene, så hvis man endelig skulle tage Venstre på ordet, er der ingen grund til at lægge det i salen.

Vores principielle holdning kommer jeg tilbage til. Det er selvfølgelig, at vi mener, at man altid bør starte i salen med store spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Det var dog en gevaldig svada, jeg fik fra fru Birthe Rønn Hornbech, som åbenbart synes, at det ligefrem er udemokratisk at påberåbe sig de almindelige procedurer, grundloven og Folketinget som det sted, hvor man synes at tingene

skal gå mest anstændigt for sig, hvis man skal sikre, at vi har inddraget befolkningen på de vilkår, som vi har fastsat.

Jeg synes, at det er grove løjer, at jeg skal beskyldes for at ville tilsidesætte befolkningen, fordi jeg ikke mener, at det er nok, at de, der har kunnet gøre sig gældende i pressen, dermed har haft lejlighed til at få indflydelse på selve lovgivningsprocessen. Det her handler ikke om at kunne fremsætte meninger i Folketingets udvalg – det kan alle komme til – det handler om at være til stede og nærværende dér, hvor vedtagelserne finder sted, og det er derfor, vi har procedurer i dette Folketing.

Efter at have hørt kulturministeren, fru Hanne Andersen og fru Birthe Rønn Hornbech er man ved at få en fornemmelse af, at vi lige så godt kunne nedlægge firmaet herinde. Det er også ret dyrt at have kørende og bruger enormt mange ressourcer. Vi kan nøjes med at have pressen, og så kan vi derefter glæde os over, at vi har et fast flertal.

Jeg kunne forstå på både ministeren og fru Birthe Rønn Hornbech, at nu er der indgået nye 4-årige aftaler, og det vil sige, at nu har man også fremover sikret sig, at man ikke har hele Folketinget med i den her beslutningsproces, men kun forligspartierne. Det er proceduren. Jeg har lagt mærke til, at nogle gange er vi med i varmen, andre gange er vi det ikke; det har noget at gøre med, om vi for år tilbage var med i en forhandling om et eller andet.

Det kan da ikke være den måde, det her skal foregå på, og det kan i hvert fald ikke være rigtigt, at man skal gøres til genstand for mopset forargelse, fordi man henholder sig til, hvordan sager normalt skal behandles i det her hus.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nu kender jeg ikke helt og har ikke helt forstået Enhedslistens retssyn, men jeg forstår ikke sammenligningen med de grønne afgifter, for naturligvis skal de grønne afgifter i Folketinget. Det ville være i strid med grundloven, hvis der var nogle, der troede, de kunne sidde bag lukkede døre og pålægge danske erhvervsvirksomheder grønne afgifter. Det har ikke noget med sagen her at gøre.

Til fru Margrete Auken vil jeg bare sige, at bortforklaringer jo ikke hjælper. Fru Margrete Auken beklæder en af de fremmeste poster her i Folketinget, og fru Margrete Auken har i bemærkningerne til beslutningsforslaget frem-

ført oplysninger, der er i strid med sandheden og formentlig også med Folketingets forretningsorden.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg synes, fru Birthe Rønn Hornbech skal sige, hvilke oplysninger der er i strid med Folketingets forretningsorden.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Fru Margrete Auken havde et meget temperamentsfuldt indlæg om, at der skal være ret og orden, og det synes vi også. Denne sag er debatteret utrolig mange gange. Den fornemste lov, vi har her i landet, er finansloven, og jeg vil gerne sige, at en af de første bemærkninger, som forslagsstillerne har i deres forslag, er, at beslutningen er truffet ved et ændringsforslag til finansloven. Og så står der: »Mere minimalistisk kan demokratiet næppe være.«

Jeg vil gerne spørge SF, om alle de ændringsforslag, SF, så langt tilbage jeg husker, har fået igennem i Folketinget som fingeraftryk på finansloven, store, vigtige politiske beslutninger, så også har været ulovmedholdelige.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil gerne sige til fru Birthe Rønn Hornbech, at jeg udmærket er klar over, at den beslutning, der er truffet om Det Kgl. Teater, er truffet i forbindelse med finanslovaftalen. Jeg er også udmærket klar over, at SF f.eks. kunne have taget Finansudvalgets aktstykke i salen, for det er der mulighed for at gøre. Det her er bare en anden måde at gøre det på.

Det, som jeg klandrer partiet Venstre for, er argumentationen, når man siger, at fordi der har været en stor debat om det her, behøver det ikke at komme i Folketingssalen. Og så er det, jeg paralleliserer til de grønne afgifter; der har om noget været en omfattende debat om det. Jeg synes selvfølgelig også, at det skal i salen, det er klart, men det, jeg klandrer Venstre for, er bare, at man bruger argumentationerne, når det passer én bedst. Det vil sige, at hvis partiet Venstre er med og sidder ved fadet i et forlig, skal der ikke være åbenhed om forhandlingerne, inden der indgås aftale, men er partiet Venstre ikke med, skal der være åbenhed.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Hvis fru Hanne Andersen kan påvise, at der er tilfælde, hvor SF har lavet så omfattende ting gennem ændringsforslag i finansloven, vil jeg dels gerne vide det og dels dybt beklage, hvis det er sket.

Jeg kan sige, at sidste gang en ombygning af Det Kgl. Teater, som var af langt mindre omfang end det her, blev vedtaget, var det gennem en ganske regulær lovsag i Folketinget. Vi har heldigvis været vant til fra Trafikministeriet, at vejbyggeri har været igennem lovsager. Jeg kan se, at hr. Risgaard Knudsen sidder og nikker. Vi har haft nogle fornøjelige, indimellem dramatiske og også temperamentsfulde forhandlinger, hvor vi indimellem blev lidt mopset på hinanden, men det er foregået sådan, at alle kunne følge proceduren.

Denne gang vil vi komme i den situation, at der vil komme aktstykker dryppende, og det ved fru Hanne Andersen også godt. Og jeg kan allerede nu forudse, hvordan eventuel kritik vil blive modtaget. Der vil blive sagt: Det er vedtaget!

Dér, hvor det er vedtaget, og hvor selve lovgrundlaget altså ligger, er i et ændringsforslag til finansloven. Det plejer bl.a. – og nu siger jeg ikke specielt Socialdemokratiet – at være Venstre og De Konservative, der gør meget ud af at sige, at man ikke kan lave lovgivning via finansloven. Det er faktisk en bemærkning, SF har fået i hovedet mange gange – og jeg synes i grunden med rette – hvis vi har stillet forslag af et vist omfang. De er så blevet pillet ud med den udtrykkelige begrundelse, at det kan man ikke gøre via finansloven.

Så jeg vil opfordre fru Hanne Andersen til at se på, hvordan procedurerne er, og at hjælpe mig med at få Folketinget inddraget på en anstændig vis igen, i stedet for at sige, at det er vældig tilfredsstillende, at det foregår andre steder, og det kan så være i pressen eller det, jeg kalder bag lukkede døre, men i hvert fald ikke dér, hvor tingene synliggøres i deres forløb og detaljer.

Agnete Laustsen (KF):

Jeg tror, at det i langt størstedelen af befolkningen har vakt glæde, at det ved finanslovforliget for i år lykkedes at få bred politisk tilslutning til en udbygning af Det Kgl. Teater.

De mange års diskussion såvel her i Folketinget som i fagkredse og i den offentlige debat

fandt ved denne lejlighed om end ikke sin afslutning så dog en løsning, som vi Konservative er glade for at påtage os medansvar for.

Vi står derfor fuldt og helt bag den trufne beslutning og de foreløbige anslåede omkostninger, og det er vort håb, at ministerens planer om, at det nye skuespilhus kan stå færdigt i år 2000, viser sig realisable, så de forsinkelser, som desværre præger andre store igangværende kulturprojekter, ikke gentages.

Vor nationalscene er vort fælles ansvar, uanset om vi bor i Thyborøn, på Falster eller i København, og de særlige opgaver, teatret er forpligtet til at varetage, skal løses på højt kvalitetsniveau såvel for at løse en national opgave som for at tjene til inspiration for teatre og kunstnere over hele landet.

Vi mener, at bevaring af de tre kunstarter sammen på det mest centrale sted i København er en stor og set i verdensperspektiv enestående lykke, og derfor må resultaterne af den arkitektkonkurrence, som forhåbentlig snart udskrives, også vurderes meget kyndigt og professionelt i bevidstheden om, at der nu skabes et stykke arkitektur, som skal overleve flere generationer og overleve i selskab med tidligere århundreders fornemme byggekunst som nærmeste naboer.

Man kunne vel have valgt andre måder at forelægge forslaget på end vejen over finansloven. Det skal jeg ikke gå så dybt i, allerede fordi vi er regeringens forligspartnere, men jeg vil dog sige, at vi naturligvis går ud fra, at ministeren håndterer denne sag teknisk korrekt, og er naturligvis parat til yderligere debat og diskussion såvel i udvalg som her i salen, hvis det kræves.

Vi er således tilfreds med sagens gang indtil nu og må derfor afvise SF's forslag.

Og så vil jeg i øvrigt til den forargede fru Margrete Auken oplyse, at den måde, denne sag nu håndteres på, er nøjagtig den samme som de forhandlinger, der blev ført om licensforliget i sommeren 1993, og som bevirkede, at den daværende regering indgik aftale med SF.

Ole Donner (FP):

SF stiller her forslag om, at regeringen skal pålægges at lave en lov om udbygningen af Det Kgl. Teater.

Det kan Fremskridtspartiet ikke støtte. Vi mener ikke, at vi skal lave flere love, men færre love. Det er rigtigt, at det ikke har været diskuteret i Folketingssalen, og at det er et led i et

finanslovforlig, men her i landet er der jo så mange ting, der bliver gennemført på den måde.

Jeg vil benytte lejligheden til at sige, at Fremskridtspartiet ikke står bag det forlig eller går ind for, at der skal bruges disse mange penge på udbygningen af Det Kgl. Teater. Men at lave et lovforslag om det kan vi slet ikke se noget formål med. Der er masser af muligheder for, at borgerne kan komme til orde. Der er lokalplanforslag, der er mulighed for at komme i deputation til Folketingets udvalg, og efter vores mening skal det ikke være sådan, at hvis der skal flyttes et vindue i en bygning, skal der holdes et borgermøde for at høre, hvad folk nu synes om den ting. Derfor mener vi, at man bør køre det på fuldstændig samme måde, som man plejer at gøre. Vi har jo i Folketingets Kulturudvalg mulighed for at stille spørgsmål om forskellige ting, og det er vi fuldt tilfredse med.

Vi kan ikke støtte forslaget til folketingsbeslutning.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

SF ønsker en bred debat om fremtiden for Det Kgl. Teater. Det ønsker Det Radikale Venstre også, og vi har allerede haft en god og grundig og meget bred debat ikke mindst om den nye skuespilscene.

Vi har også haft en meget bred debat om Stærekassen og om, hvordan den skal gå med den i fremtiden, og nu har vi endelig løst problemerne om begge dele. Vi får en ny skuespilscene, og samtidig bevarer vi Stærekassen på en fornuftig måde. Det er godt, og det er af stor betydning for hele det professionelle teater.

Debatten skal selvfølgelig fortsætte og ikke bare i forligspartnernes egne rækker. Det kommer det heller ikke til at handle om. Der skal laves en lokalplan for Kgs. Nytorv og for hele det nye teaterområde. Det vil give anledning til god og grundig diskussion, en diskussion, som vel at mærke ikke vil blive stoppet, fordi Folketinget allerede har lavet en lovgivning om hele udbygningen.

For det andet er det sådan, at vi alle i Finansudvalget har mulighed for at bringe aktstykker om Det Kgl. Teater i salen og dermed få den diskussion, som vi alle sammen ønsker.

Endelig kan vi alle stille spørgsmål til ministeren gennem Kulturudvalget eller her i salen. Det er også en måde at sikre demokratiet på. Desuden har alle i dette land mulighed for at tage ordet bl.a. ved at sende deputationer til Folketingets Kulturudvalg, og selvfølgelig lader vi os påvirke af de henvendelser, vi får.

Debatten om Det Kgl. Teater fortsætter med stor sikkerhed. Af samme grund kan vi ikke til slutte os forslaget til folketingsbeslutning. Vi synes ikke, at det er nødvendigt at lave lovgivning på dette område.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg mener, at beslutningsforslagets intentioner er rigtige. Det peger på, at der skal være åbenhed om beslutningerne i Folketinget, som det efter min opfattelse udmærket er beskrevet i bemærkningerne til forslaget. I Enhedslisten mener vi, at vigtige spørgsmål bør starte med forslag til folketingsbeslutning, hvor alle kan se, hvad alle mener, og med mulighed for efterfølgende deputationer, før man udarbejder et lovforslag.

Vi har desværre endnu ikke magt, som vi har agt. Når vi derfor bliver bedt om at komme til forhandlinger, så kommer vi til forhandlinger, og vi indgår også aftaler, når vi bliver bedt om at indgå aftaler, hvis det er det, det går ud på. Men vores principielle indstilling er, at i den udstrækning, vi kan påvirke det, vil vi gerne have, at alle vigtige spørgsmål starter her i salen. Det burde efter vores opfattelse også have været sådan med hensyn til Det Kgl. Teater.

Vi mener, at det på nuværende tidspunkt vil være godt at tage initiativ til en lovgivning om Det Kgl. Teater. Det ville bl.a. give lejlighed til også politisk at tage stilling til, hvor det skal placeres. For det er rigtigt, som Det Radikale Venstre siger, at det, der nu står tilbage, er at diskutere, hvordan det skal udformes med hensyn til lokalplanlovgivningen; men placeringen er lagt fast, og den er vi utilfreds med. Vi mener, at mange grunde taler for, at det er en rigtig dårlig og uklog placering af teatret.

For det første vil et indgreb af den karakter – det har vi set med Nationalbanken – have stor risiko for at påvirke grundvandsstanden, og det betyder en risiko for, at de gamle ildebrandshuse begynder at synke sammen, fordi de er piloteret. Folk, der ikke kan forestille sig, hvad jeg mener, kan tage til Amsterdam og se, hvad konsekvensen bliver, hvis man bygger løs inden for et område, der er piloteret. Når man ændrer på vandstanden, begynder husene at sætte sig, og alle de fine gamle huse i Amsterdam er i dag støttet med pæle op ad væggene.

En anden ting er, at det også er uklogt at lægge så trafikung en ting, som et ekstra teater er, ind midt i byen.

Den form for aktiviteter kunne udmærket lige i Københavns havneområde, hvor de kunne være med til at trække et aktivt kulturliv ud i området, hvilket vi støtter.

Rent bygningsmæssigt og arkitektonisk kan man sige, at Hirschsprungkarreen nok ikke er noget at skrive hjem om, men den er trods alt en del af det samlede København, som folk skriver hjem om. Hvis man forestiller sig, at de gamle huse i København blev erstattet med bygninger af samme type som Nationalbanken og lignende nye bygninger, ændrer byen karakter, og vi får ikke noget særkende, som jeg mener vi har med den karakter, byen har i dag.

En anden ting er, at når man skal disponere midlerne, er det det samlede beløb, man skal tale om. Det drejer sig ikke kun om de millioner, som vi skal bevilge fra Folketinget. Vi mener, det bliver i størrelsesordenen en hel milliard, og så er sådan en byggesag færdig. Jeg vil i hvert fald vove at påstå, at sådan ender det i denne sag, ellers skulle den være fuldstændig atypisk i forhold til samtlige byggesager igennem historien. Der er god grund til at diskutere, hvordan man skal bruge en milliard inden for kulturområdet. Vi så den gerne brugt på en anden måde. Der er god grund til at stille et krav som det, fru Margrete Auken stiller. Jeg synes, det er rigtigt set, at denne sag trænger til behandling i Folketinget.

Jeg kan så undre mig lidt over fru Margrete Auken, hvis argumentation bliver svækket en lille smule, når man kan se, at partiet SF for 2-3 dage siden sagde, at det er meget uheldigt, at man lægger debatten og beslutningerne om de grønne afgifter i Folketingsalen. Jeg synes, man skulle prøve at få en sammenhæng i det ved også at støtte de spørgsmål, som bliver diskuteret her i salen, forinden man indgår aftaler og forlig om dem.

Sonja Albrink (CD):

Da mit partis ordfører ikke kan være til stede, skal jeg fremføre følgende på CD's vegne:

CD kan bakke kulturministeren op i afvisningen af SF's beslutningsforslag. Ministerens argumenter mener vi er helt holdbare. Jeg hørte også i ministerens tale en oplagt tvivl om, hvorvidt loven om Ørestadens trafikforbindelse er helt heldig, så også på dette punkt kan vi følge Kulturministeren.

Når ministeren siger – og jeg citerer: »Det er et stærkt kulturpolitisk mål at bevare disse tre kunstarter samlet omkring Kgs. Nytorv«, må vi

dog endnu engang på det punkt erklære os ikke helt enige. CD tror ikke, at denne helt specielle danske organisationsform er heldig. Men det angår ikke direkte det foreliggende beslutningsforslag, og som jeg sagde i starten, må CD afvise det.

Margrete Auken (SF):

Ved nytårstid skrev Berlingske Tidende en leder om vores kulturpolitik. Den hed »Brug hovedet« og handlede om, hvordan man ikke havde debater eller en gennemgående drøftelse om kulturpolitikken her i Folketinget, og der stod følgende sætning: »Er tiden ikke løbet fra ét stort kongeligt skuespilhus, når der er nok af andet og ofte mere toneangivende kvalitetsteater i hovedstaden?«

Jeg ved ikke, om Berlingske Tidende har ret i den påstand. Jeg synes, det var interessant at høre fru Sonja Albrink sige, at den debat kunne vi have haft godt af at have – det sagde hun jo faktisk. Det er præcis det, flertallet af ordførerne afviser: At den debat hører hjemme i Folketingssalen.

Hvad er det, vi vil med hele vores kulturformidling, hvad er det, vi vil med Det Kgl. Teater? Det er et meget stort beløb, det drejer sig om.

Jeg blev ringet op af en eller anden fra pressen, lige da man offentliggjorde indstillingen fra Akademirådet, om, hvad jeg mente om det. Så sagde jeg: »Det kan jeg da ikke svare på sådan lige hen over bordet, og det er rigtig mange penge«. Kort efter talte jeg med ministeren, som medgav mig, at det var rigtig mange penge, og det kunne hun godt forstå jeg ikke havde lyst til at sige noget om lige hen over bordet.

Herefter gik jeg trygt ud fra, at så fik vi lejlighed til at få en anden og mere kvalificeret diskussion af det her. Og bums, så hører jeg, at det er skam vedtaget i finanslovforhandlingerne og kommer som et ændringsforslag. Det kan godt være, at det kan være svært at trække grænsen mellem, hvornår man skal gøre det på den ene måde, eller hvornår man skal gøre det på den anden måde. Men der har faktisk tidligere været en god tradition for, at meget store beslutninger – og det her er en meget stor beslutning – gik igennem en lovsag.

Jeg henviste før til ombygningen af Det Kgl. Teater, som blev forelagt i begyndelsen af 1980'erne som en lovsag i Folketinget. Ministeren vil måske sige: Det gik også så galt, at man har måttet bruge en frygtelig masse penge senere hen, fordi det ikke var en kvalificeret beslut-

ning. Jeg er ikke sikker på, man kan bruge det argument, at det er, fordi det var en lovsag i Folketinget. Det kunne også godt være, at der blev klumret gevaldigt i sagerne. Jeg har en mistanke om, at vi ikke løser problemerne uden videre. Jeg tror, vi vil blive ved med at have meget vrøvl, bl.a. fordi den gennemgående drøftelse af, hvad det her er for noget, mangler.

Det er vores Folketings fremragende tradition, og ikke bare tradition, men selve konstitutionen, at man, som hr. Bent Hindrup Andersen siger det, først laver et beslutningsforslag og så laver en lovsag. I virkeligheden hørte jeg det, som om man næsten ikke engang måtte have forhandlinger, før man kom med sagen. Så vidtrækkende synes jeg ikke vi behøver at være i ikke at tage beslutninger om noget som helst. Men det er gavnligt, at sagerne alligevel får lov til at blive afprøvet også på dette sted og ikke kun ved presdebatterne.

Det er nok det, der har chokeret mig mest i dag, at samtlige regeringsordførere, inklusive De Radikales ordfører, et eller andet sted synes, det er tilfredsstillende, at det foregår på den måde. Det har faktisk gjort mig bestyrtet.

Det har også gjort mig bestyrtet, at hr. Risgaard Knudsens parti har været tilfreds og slet ikke har været i tvivl. Det var det ord, der blev brugt – man er ikke i tvivl om, at det er en tilstrækkelig procedure.

Jeg har været overrasket over, at Det Konservative Folkeparti ville lade sig nøje med at sige, at man var fuldstændig vis på, at alt gik korrekt og pænt til, så derfor havde man ikke nogle anfægtelser over, at man havde brugt denne procedure. Jeg håber, at denne sag vil være med til at dreje skuden, for det er faktisk en uskik.

Det kan godt være, at licenslovforliget også burde have været igennem salen. Jeg kan ikke overskue det lige på dette sted. Jeg har ikke sidet tæt nok på det, men jeg synes, det bør være meget mere reglen end undtagelsen, at man ikke tager store, vidtrækkende beslutninger uden om Folketinget.

Det er ikke nok bare at sige, at vi kan tage det som aktstykker, for dels er den behandling stadig væk langt mere spinkel og tvivlsom end den, vi har, når vi har en lovsag, og dels forelå det her faktisk som et ændringsforslag til finansloven. Det vil sige, vi havde det ikke til behandling som et aktstykke, det kommer senere hen.

Jeg ser selvfølgelig frem til, at de løfter, vi her har fået, om, at man vil behandle det grundigt

og forfra, vil blive fulgt, således at vi ikke vil blive mødt med, at det jo er vedtaget. Det er noget af det gode, vi får ud af en debat som denne, at der er så mange tilsagn om, at de aktstykker i Folketingssalen, som vi selvfølgelig nok skal sørge for kommer ned på striben, vil blive gjort til genstand for en grundig drøftelse og ikke blive afvist på forhånd.

Jeg synes, det har været vældig godt også i dag at høre, at man nu pludselig gør så meget ud af, at en lokalplandiskussion virkelig skal kunne ændre ting, man har siddet og enedes om, inden sagerne bliver forelagt. Det er nemlig en meget svær procedure. Det er det vanskelige ved vores planlovgivning, at man først har flere parter til at sidde og finde ud af noget, og så lægger man det bagefter ud til en folkelig debat. Det gør det meget vanskeligt at flytte nogle brikker.

Jeg synes, det er betryggende, at der i hvert fald her er kommet en stribe forsikringer, og jeg håber meget, at det bliver mig, der får uret, når jeg siger, at det ikke er muligt for befolkningen at komme til at påvirke denne proces. Jeg vil meget nødig have, at der til sidst skal stå over et dødssygt monument, at fru Auken havde ret.

Jeg vil godt i denne forbindelse nævne spørgsmålet om overdækningen af Tordenskjoldsgade, et af de mere dødssyge elementer i det, der er forelagt. Jeg ved, at Akadimirådet har frarådet det, men jeg ved også, at Det Kgl. Teaters direktør med jubel har beskrevet det eldorado, han kan få lavet ned gennem Tordenskjoldsgade, hvor der kan være små cafeer og hyggennygge, sådan at man forvandler en gade til et butikscenter.

Jeg vil ikke forlange, at ministeren her skal gå op og sige, at man selvfølgelig ikke har lagt sig fast på, om der skal være overdækning af Tordenskjoldsgade. Men det er et meget stort indgreb i København, hvis man gør sådan noget, og jeg er meget betænkelig ved, at det skal foregå ved den slags forhandlinger, som man hidtil også her har sagt var gode forhandlinger, nemlig bag lukkede døre og med meget magtfulde mennesker impliceret i forløbet.

Vi har heller ikke fået at vide, hvad det koster. Vi aner ikke, hvad det koster - 600 mio. kr., og så kommer der mere oveni. Man opdager undervejs, at man f.eks. ikke havde taget højde for, at en tredjedel af Hirschsprung aldeles ikke skulle flyttes til Holmen, for det var Billedkunstskolen, der boede dér, og de skulle blive på Kgs. Nytorv; de skal flyttes, og de skal have

en hel masse installationer. Jeg ved, at der er mange herinde, der gerne vil holde hånden over den lille Billedkunstskole, så er jeg sikker på, at det kommer godt igennem, og det er jeg glad og tryk ved.

Det er ikke det, jeg bebrejder nogen, men det er økonomien i hele forløbet. Der bruges enormt mange penge på Det Kgl. Teater. Vi har lige haft et aktstykke i Finansudvalget på 8,7 mio. kr. til renovering af en orkestergrav, bygget forholdsvis for nylig. 8,7 mio. kr.! Hvis vi havde sagt 870.000 kr., så ville jeg have sagt, at det er mange penge, men o.k., nu er der et nul ekstra på. Og så får jeg bagefter at vide, at det er inden for deres egne reguleringer, så det gør ikke noget. De kan bare flytte rundt på pengene. De må have mange af dem, hvis de bare kan flytte rundt på millionerne med den fart, som det foregår dér. Og vi ved ingenting.

Samtidig fedter man med femønerne i den anden ende. Mange af de diskussioner, der har været om hele vores teaterlov, har handlet om småpenge i denne sammenhæng, så jeg vil godt sige til ministeren: Jeg ved ikke, om ikke projektet er godt nok. Der er meget, der tyder på det, bortset fra det dér med overdækning. Men det er i hvert fald meget dyrt, og vi kender ikke følgerne, og det er ikke rigtigt at sige, at det har været grundigt drøftet i pressen. Det har faktisk været meget lidt drøftet i pressen.

Det, man diskuterede, var fredningen af Stærekassen. Den var gennemdrøftet. Der kan man sige med en vis ret, at man havde en fornemmelse af, at der var folkelig støtte i hvert fald fra dem, der gjorde sig gældende i den debat. Men det var på det tidspunkt overhovedet ikke sammenkoblet på den måde, at man både skulle frede Stærekassen, at man skulle bygge den om, og at man så derudover skulle bruge, jeg ved ikke hvor mange hundrede millioner, måske en milliard, på den øvrige del af projektet. Det er sådan nogle ting, som jeg synes har været over hals og hoved i denne sammenhæng, og som er meget lidt betryggende.

Jeg har ikke noget specielt at sige til de enkelte ordførere ud over de bemærkninger, jeg er kommet med her. Men jeg håber, man kan styre sin bestyrelse over min person og rette den det rigtige sted hen i stedet for, at man nu begynder at omtale Folketinget som nærmest et omsvøbsdepartement.

Der var flere af ordførerne, der gjorde opmærksom på, at det ville være vældig besværligt at bruge Folketinget. Og det er jo rig-

tigt nok: Demokrati er vældig besværligt. Det tager en farlig tid, og man kan risikere, at alle mulige usaglige personer, der ikke har forstand på tingene, kommer og blander sig i det, når man bruger demokrati. Det er en langsom og tung procedure, men det er altså den, vi i almindelighed hylder i dette land og i hvert fald også ved festtaler hylder i dette Folketing og heldigvis også i langt de fleste tilfælde hylder, når vi rent faktisk foretager os noget.

Men vi må se at få ændret hele den dårlige tradition, der er kommet, med at lægge flere og flere store beslutninger – jeg tror også, DSB har en række af dem, og forsvaret har rigtig mange af dem – over under finanslovgivningen, havde jeg nær sagt, i stedet for at behandle dem som lovsager i Folketinget.

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Det slår mig lidt, når jeg lytter til debatten, at det er sådan en hiphopdebat.

Jeg vil godt sige, at jeg er meget tryk ved den planlovgivning, vi har vedtaget i Folketinget, og ved administrationen af den planlovgivning. Og det er jo præcis, fordi vi skal have respekt også for det lokale demokrati og for de beslutninger, man tager ude omkring, at udbygningen af Det Kgl. Bibliotek og af Statens Museum for Kunst ikke bliver færdig helt så tidligt, som vi oprindeligt havde forestillet os, og det er præcis derfor, jeg er tryk ved de procedurer.

Den anden ting, jeg vil komme med, er en lille kommentar til licensforliget. Hvis man kun lytter til denne debat, kunne man måske få det indtryk, at der var noget galt. Der var klare forhandlinger mellem alle Folketingets partier. De endte i efteråret 1993 med en aftale mellem den daværende regering og SF; og den lovgivning, som derefter var nødvendig, blev selvfølgelig forelagt Folketinget, præcis som vi har tradition for i det demokrati, som jeg både hylder og glæder mig ved. Så jeg synes også, det er godt, at vi har haft denne diskussion til afklaring af det første skridt til en ny scene til Det Kgl. Teater.

Som konklusion på debatten er min kommentar, at Folketinget kan konstatere, at der er et klart flertal for at afvise det foreliggende forslag.

Jeg finder det derfor rigtigst nu umiddelbart for Finansudvalget at forelægge aktstykket om tilladelse til at anvende den på finansloven – det kan enhver slå op – for 1995 optagne bevilling på 5 mio. kr. til iværksættelse af en international konkurrence og til at foretage de fornødne forberedelser af byggesagen – helt som vi plejer,

helt som der er tradition for, helt som Folketinget kender til.

Jeg har samtidig allerede sagt, og det står jeg naturligvis også ved, at jeg er parat til i forbindelse med udvalgsbehandlingen af SF's beslutningsforslag at besvare alle de spørgsmål, der måtte komme i sagen.

Den proces, vi nu står over for, sikrer med de danske demokratiske traditioner og den lovgivning, vi kender til, den størst mulige offentlige medleven og den størst mulige indsigt for folketingsmedlemmerne i dette, synes jeg, både spændende, udfordrende og gerne også arkitektonisk visionære, store kulturelle byggeprojekt.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg skulle være et skarn, hvis ikke også jeg gerne ville være med til at lave store visionære byggeprojekter, da det jo er mit fag og min uddannelse. Men det er bare et spørgsmål om, hvor de skal ligge, og det er et spørgsmål om prioritering af midlerne, og det var den diskussion, vi godt ville have i gang. Derfor overbeviser det mig ikke særlig meget, at der er anledning til at lave et stort, visionært projekt. Det mener jeg også der ville være, hvis man lavede et mere generelt anvendeligt musikhus og lignende i havneområdet.

Det, der også får mig herop, er en kommentar til fru Margrete Auken. Jeg støtter forslaget, som det er fremlagt her, meget varmt, og jeg støtter også meget varmt de principielle argumenter, der er for det. Jeg forstår også på fru Margrete Auken, at hun vil se på licensforliget af 20. januar, som er vedtaget i samarbejde mellem SF og regeringen, der udgør et mindretal i Folketinget i dag.

Det er selvfølgelig muligt – det kan jeg ikke gennemskue – at de har en formel ret til at indgå et sådant forlig, ellers havde de formentlig ikke gjort det; men det er ikke særlig demokratisk, når man ved, at der er mange andre, der også gerne ville have indflydelse på en sådan beslutning.

Vi arbejder konkret for, at den bliver ændret, og jeg forstår fru Margrete Auken sådan, at hun vil være med til, at den beslutning kommer i salen, så et flertal i Folketinget kan være med til at påvirke, om midlerne alene skal gå til de centrale organer – TV 2 – og om det alene er Danmarks Radio, der skal have gavn af at kunne eksperimentere, eller om man i den forbindelse også burde tilgodesee lokalradioerne.

Jeg håber, at konsekvensen af fru Margrete Aukens stillingtagen og argumenter betyder, at vi kan regne med, at fru Margrete Auken vil være med til at få licensforliget af 20. januar til åben behandling i Folketingssalen.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

At jeg ikke er helt tilfreds med vores planlovgivning, betyder ikke, at jeg vil beskyldes for at være udemokratisk. Jeg synes, vores planlovgivning har nogle svage sider, og der er ikke noget galt i at mene, at der er dele af vores lovgivning, der har svage sider. Den har bl.a. haft den svage side, at det tit er meget vanskeligt for folk at påvirke planlove, fordi de i reglen er så gennemvedtagne, inden de forelægges.

Det er derfor, jeg har været glad for, at ministeren i dag har gjort så meget ud af at understrege, at lokalplaner osv. skal være reelle, så folk faktisk får indflydelse. Det ville ikke være helt almindeligt, hvis det blev sådan, men det er jeg på det punkt godt tilfreds med.

Jeg har i den sammenhæng lidt svært ved at svare på hr. Bent Hindrup Andersens spørgsmål. Det skyldes min uvidenhed lige nu, for jeg kan ikke høre på ministerens gennemgang af den ene eller den anden sag, hvordan tingene faktisk er foregået, og jeg har ikke præsent, hvordan de forskellige forløb har været.

Jeg ved, at man med den gamle udbygning af Det Kgl. Teater havde en lovsag, for den ligger nede på mit bord. Jeg ved også, at en række andre store sager vedtages i Folketinget gennem anlægslove. Jeg har været med til det masser af gange. Jeg ved også, at der er en styg tradition - jeg synes den er styg - for, at store anlæg vedtages uden om Folketingets behandling på den traditionelle måde i salen. Det sker inden for forsvarsområdet, og det sker også en række andre steder. Det synes jeg er forkert. Vi skal dreje denne udvikling, for jeg tror, den er ved at køre mere og mere i den retning.

Det er mit svar til hr. Bent Hindrup Andersen, at jeg gerne vil kigge på, om der er sket noget, hvor man kan sige, at man er gået bag ryggen på en offentlig debat i en sag, som faktisk har vidtrækkende konsekvenser. Man er jo også nødt til at vurdere, hvor vidtrækkende konsekvenser ting har. Beslutningen om Det Kgl. Teater er en meget stor beslutning. Det er der heller ikke nogen der har bestridt her. Der er ikke nogen, der har sagt, at det er en detalje og en lille ændring. Hvis man havde sagt det, ville jeg have taget den diskussion op.

Alle er klar over, at det er en meget, meget dramatisk beslutning, der er truffet, med voldsomme økonomiske følger osv. På den baggrund synes jeg, det er ejendommeligt, at man ikke er lidt mere forurologiet over måden, det er foregået på. Jeg vil i øvrigt håbe, at denne debat også har åbnet for, at vi fremover inddrager samtlige partier, for vi var jo ikke inddraget i forhandlingen om Det Kgl. Teater. Vi har ikke været inviteret over for at høre, hvordan det skulle foregå, for vi var ikke et af forligspartierne på dette punkt.

Der er ingen af os, der er blevet spurgt, vil jeg lige fortælle ministeren, ud over, at jeg har fået en pressehenvendelse, inden forliget blev vedtaget, hvor jeg så skulle mene noget, hvad jeg virkelig følte mig for god til at udtale mig om på så tynd en grund som den, jeg havde dér. Men vi blev ikke spurgt. Og begrundelsen var - og den var jeg nødt til at købe - at vi ikke var et af forligspartierne.

Hvis det skal fremover skal være på den måde - det har det åbenbart også været langt tilbage - synes jeg, det er en forkert måde at gøre det på. Så jeg håber også, at denne debat kan være med til at ændre det.

Og så vil vi selvfølgelig prøve, om vi kan nå at være vakse nok til at få de forskellige aktstykker i salen. Det er et spørgsmål om at være virkelig hurtig på aftrækkeren, hvis man skal kunne det, og hvis man hver eneste gang skal kunne vurdere, om det skal være denne sag, der skal ned, eller den næste sag, der skal ned, for ministeren vil jo forelægge dem stort set på samme måde alle sammen, hvad jeg i og for sig ikke skal bebrejde ministeren, for sådan kan proceduren fungere, når man er tryk ved den store procedure. Man kan jo lave det på en anden måde, uden at man behøver at blive forskrækket, og uden at man behøver at være i haserne på sin finanslovsordfører hele tiden, og uden at han behøver at dø af skræk over, hvad det er, han er med til at sidde og vedtage på den måde.

På denne baggrund er jeg godt tilfreds med det, vi foreløbig har opnået, og så håber jeg, at denne debat vil medvirke til, at den udvalgsbehandling, vi fremover vil få om Det Kgl. Teater, vil få folk til at være på stikkerne, så vi ikke længere er ude for, at store beslutninger træffes med nogle, man kalder forligspartierne - altså fra gamle dage - men at man inddrager mange flere i sagen og helst Folketinget som sådant.

Jeg håber naturligvis også, at ministerens mange forsikringer står til troende, så det, hvis

der kommer gode argumenter mod det ene eller det andet, vil gøre et stort indtryk ikke alene på ministeren, men også på de øvrige forligspartier og på Det Kgl. Teaters ledelse, så vi kan få en grundig beskrivelse af det.

Jeg har stadig væk ikke hørt, om Tordenskjoldsgade skal overdækkes.

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Med fare for, at Folketingets formand korrekser mig for identitetsproblemer, vil jeg sige en lille smule om licensforliget.

I det licensforlig, der blev indgået i august 1993, var det en klar aftale mellem forligspartierne og for øvrigt også med nogle af de partier, der deltog i de første diskussioner, at vi i år skulle have en bred diskussion af medielandskabet.

Mange, der følger med, ved, at inden for meget få uger vil jeg spille ud med et politisk debatoplæg til en demokratisk debat om de nye perspektiver, der vedrører mediestrukturen. Og det vil, hvis der er noget, der skal ændres, som vi jo gør det her til lands, selvfølgelig også ende i Folketingssalen. Det er bare for, at der ikke skal være nogen som helst tvivl om de ting og de aftaler, jeg indgår.

Så har jeg en enkelt lille kommentar: Det er nu engang sådan, at hvis man forpligter sig i nogle forhandlinger – og det gælder finanslovforhandlinger og de andre ting, der udspringer heraf – så har man naturligvis også indflydelse på den måde, beslutningerne bliver taget på. Det er jo det, vi kalder politik.

Den sidste ting, jeg vil sige, er, at det aktstykke, som bliver forelagt Folketingets Finansudvalg umiddelbart efter denne debat, naturligvis også vil være diskuteret med de partier, der står bag aftalen om bygning af en ny scene til Det Kgl. Teater. Sådan behandler man forligspartier.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg synes, vi skal tage og behandle hinanden ordentligt alle sammen, og det, jeg bare pippede lidt om, var, at den beslutning, der blev truffet om Det Kgl. Teater, var vi overhovedet ikke indbudt til at drøfte.

Hvis ministeren siger, at det er vi selv ude om, fordi vi ikke for år tilbage var med i det andet forlig, så vil jeg sige: Jamen det er det, der gør det lidt uhyggeligt – at man ikke alene siger, at man er forpligtet af et forlig, men at man åbenbart også er så forpligtet, at man skal holde dem udenfor, som ikke har været med i det.

Det er da en dårlig procedure, hvis det er store beslutninger, der skal træffes. Det er derfor, Folketinget er et velegnet sted til at sikre, at mindretal og Fremskridtspartiet, og hvad vi har, bliver hørt og får lov til at diskutere med. Der er faktisk grunde til, at demokratiet er bygget sådan lidt firkantet og besværligt og omstændeligt op. Det er, for at man ikke kan sige: Jamen klubben holder sammen.

Det var lidt det, ministeren – jeg tror uforvarende – kom til at sige her: Vi er jo forpligtede på hinanden, og derfor skal vi ikke snakke med andre om denne her sag.

Vi var ikke indbudt, så vi har ikke engang haft lejlighed til at være uansvarlige.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Det, der er kernen i det forslag til folketingsbeslutning, som er fremsat af fru Margrete Auken, er jo, hvordan man behandler ting af den størrelsesorden her.

Man kan konstatere, at når man har indgået et politisk-økonomisk forlig, så bliver alt andet sat til side. Man kan se, hvordan Venstre og De Konservative aktivt argumenterer og støtter et kongeligt teater uden anlægsgov og i øvrigt også støtter nogle intentioner, som de egentlig aldrig rigtig har villet støtte, når det kommer til stykket – fordi der er indgået et økonomisk forlig.

Det kan måske vække tanker om, at det ikke er så klog en idé at indgå så store, omfattende økonomiske forlig fremover.

Men så vil jeg også lige sige til kulturministeren, at når jeg taler om licensforlig, er det ikke for at foregribe den debat, der skal være om mediepolitikken fremover, og som kommer nu. Jeg er godt klar over, at den kommer.

Det eneste, jeg retter min anklage imod, er den aftale, man indgik, jeg tror, det var den 20. januar, om forlængelsen af det eksisterende licensforlig. Jeg er uenig i den måde, man har gjort det på. Vi har ikke haft mulighed for at komme til orde nogen steder som medlemmer af Folketinget ud over et møde hos kulturministeren, hvor jeg så havde indtryk af, at man ville ende med at lægge det i salen.

Det er det, jeg synes er uheldigt. Jeg mener også, det er uheldigt, at man kommer med et nyt – efter min opfattelse udmærket – oplæg til, hvad der skal ske på medieområdet, og så træffer en beslutning så tæt på det. Det har jo også en konsekvens, fordi man begynder at lægge nogle retningslinjer for, hvad der skal ske, når man udbygger beslutningen den 20. januar.

Men jeg kan forstå på fru Margrete Auken, at man stadig væk kan nå at få en revidering af den aftale, SF har indgået med regeringen den 20. januar. Det ser jeg frem til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 165: Forslag til lov om en børneombudsmand.

Af Bruno Jerup (EL) og Søren Søndergaard (EL). (Fremsat 31/1 95).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

De overordnede tanker, der ligger bag lovforslaget, er ønsket om at styrke børns rettigheder, at sikre, at børns interesser tilgodeses i samfundsudviklingen, og at børn har mulighed for at få råd og vejledning.

De tanker er jeg helt enig med forslagsstillerne i. Det er nogle meget vigtige overvejelser, når det drejer sig om børns vilkår.

Men det er da også netop de tanker, der blev helt centralt placeret, dengang opgaverne for Børnerådet blev beskrevet og defineret, og det er de hensigter, der ligger bag Børnerådet, der blev nedsat den 1. juni 1994 efter en regeringsbeslutning.

Børnerådet er et uafhængigt og tværfagligt sammensat råd, der efter sit kommissorium skal fremme børns rettigheder og interesser i samfundet. Rådet er nedsat for en 3-årig forsøgspe-

riode, og dets virksomhed vil blive evalueret ved forsøgsperiodens udløb.

På denne baggrund kan regeringen ikke støtte forslaget om en børneombudsmand, der ifølge forslaget skal varetage en række af de samme opgaver, som det nedsatte Børneråd netop skal varetage.

Jan Petersen (S):

Enhedslistens forslag om en børneombudsmand kan ikke få Socialdemokratiets støtte i dag. Det er ikke, fordi vi ikke sympatiserer med forslaget med de intentioner, der er i det, for det gør vi. Vi har da også selv tidligere beskæftiget os med behovet for en børneombudsmand.

Men en væsentlig del af det behov mener vi nu er dækket af det, som Børnerådet skal beskæftige sig med, og der er også i kommissoriet for Børnerådet taget højde for mange af de intentioner, som ligger i Enhedslistens forslag.

I den sammenhæng synes vi, forslaget er unødvendigt. Vi har nu en forsøgsperiode på tre år med Børnerådet og må så se, om det ikke opfylder den del af lovforslagets intentioner.

Så er der det andet i forslaget, som er noget mere besværligt at gå til, og det drejer sig om en sådan børneombudsmands mulighed for at tage imod deciderede klager. Dermed begynder forslaget at ligne en ombudsmand mere ved siden af den eksisterende ombudsmand, i og med at det er en ombudsmand valgt af Folketinget og en ombudsmand, der kan beskæftige sig med egentlig klagevirksomhed.

Uden at jeg ved denne lejlighed vil gå ind i en egentlig, detaljeret debat om, hvordan sådan noget i givet fald skulle være udformet, vil jeg sige, at den debat finder vi i Socialdemokratiet mest er egnet til at blive ført i forbindelse med forslaget om udvidelse af Folketingets Ombudsmands arbejdsopgaver. Det forslag har jo været til første behandling, og der må i øjeblikket være drøftelser om det, og derfor vil jeg anbefale, at såfremt der er ting, der kan rejses i den sammenhæng, så gør Enhedslisten det.

Jeg vil da også selv søge at følge med i, hvordan den sag udvikler sig.

Så er der endelig et tredje element i lovforslaget, som jeg har bemærket, og det er, at denne børneombudsmand skal være høringsorgan, og man gør i øvrigt også i bemærkningerne opmærksom på, at man fra Enhedslistens side ønsker at få udarbejdet en egentlig børnepolitik.